

ФОРМИРОВАНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО
САМОСОЗНАНИЯ УЧАЩИХСЯ
ПОСРЕДСТВОМ ПРИОБЩЕНИЯ
К ТРАДИЦИОННЫМ
НАРОДНЫМ РЕМЁСЛАМ

БЕРЕЗИНА НАТАЛИЯ КОНСТАНТИНОВНА,
ДИРЕКТОР ГОСУДАРСТВЕННОГО УЧРЕЖДЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
«СТАРОДОРОЖСКИЙ ЦЕНТР ДЕТСКОГО ТВОРЧЕСТВА
«СВЕТЛИЦА» ИМЕНИ И.Н. СТАСЕВИЧА»

ДАСЛЕДЧЫ ПРАЕКТ
“Гліняная цацка. Хатнія жывелы”

Творчы праект

Сакавік

Красавік

Май

Чэрвень

Ліпень

Жнівень

«СПРАДВЕЧНАЕ КОЛА ЖЫЦЦЯ»

Люты

Студзень

Снежань

Лістапад

Кастрычнік

Верасень

УПРАВЛЕННЕ АДУКАЦЫІ МІНСКАГА АВАБЫКАНКАМА

Абласны этап рэспубліканскага конкурсу
 «Выхаванне на аснове традыцый
 беларускага народа.
 Беларуская народная цацка»

ДЫПЛОМ

II ступені

Ўзнагароджваецца

Барысоўская Анастасія,
 навучэнка
 ДУА «Старадарожскі цэнтр дзіцячай
 творчасці “Святліца” імя І. Н. Стасевіча»

Намінацыя «Сучасная цацка»

Начальнік упраўлення Г. М. Казак
 2017

УПРАВЛЕННЕ ОБРАЗОВАНИЯ МИНСКОГО ОБЛАСПОЛКОМА

Областной этап республиканской
 выставки-конкурса детских
 художественных проектов
 «Справедлиное завтра»

ДИПЛОМ

II степени

НАГРАЖДАЕТСЯ

народная студия декоративно-
 прикладного творчества
 «Выжигание по дереву и ткани»
 ГУО «Стародорожский центр детского
 творчества “Светлица”
 имени И. Н. Стасевича»,
 педагог **Филиппа С. В.**

Номинация
 «Коллективный художественный проект»

Начальник управления Г. Н. Казак
 2018

Учреждение образования
 «Национальный центр художественного творчества
 детей и молодежи»
 Министерства образования Республики Беларусь

ДИПЛОМ

Республиканской выставки-конкурса
 детских художественных проектов
 «Справедлиное завтра»
 выставки декоративно-прикладного творчества
 учреждений дополнительного образования детей и молодежи,
 имеющих звание «Народный» («Образовый», «Заслуженный»)

НАГРАЖДАЕТСЯ

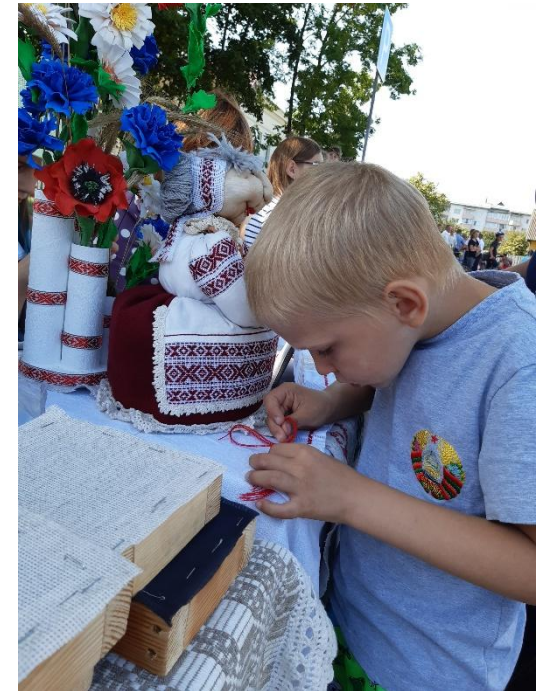
народная студия
 декоративно-прикладного творчества
 «Выжигание по дереву и ткани»
 Стародорожского центра детского
 творчества «Светлица»
 имени И. Н. Стасевича

за реализацию художественного проекта
 «Архитектурный аспект «Справедлиное колесо жизни»
 в номинации «Иновация»

Педагог **Филиппа Светлана Владимировна**

Директор Н. В. Васильченко
 Минск 2018

Аплікацыя саломкай па палатне (саламяныя дываны)

Даступнасць матэрыялаў, нескладанасць інструментаў, адносна прастата работы з імі робяць аплікацыю саломкай даступным заняткам для ўсёй урочніцы.

Неабходнай умовай якаснай працы з'яўляецца правільна арганізаванае, добра асветленае праца. Спецыяльнага складанага абсталявання не патрабуецца, дастаткова вялікага ўстойлівага стала з роўнай гладкай паверхняй. На ім не павінна быць нічога лішняга: толькі **саломка, інструменты, шаблоны да палатна**.

Чысціца саломкі, разразаць ёй, разгладжваць на стужцы можна звычайным сціворыкам, лязо якога не павінна мець шчарбы і павінна быць дастаткова вострым. Патрэбны таксама маніжорыя нажніцы, пэндалькі для лаку і клею, лінейка, вугольнік, алоўкі, капіральнае папера.

Асноўным матэрыялам для аплікацыі - звычайная саломка. Можна выкарыстоўваць жытніцу, аўсянку, ячменную, спаліненую яе для асветлення, аўрагатнічанасі. Наймактымлей саломку трэба ў дзіцячым узросце ў перадыт тае лаванай саломка-воскравай саломкай, каб павышае навічальнае кола.

Жытачы ўручную сціворак ці настрыжаныя нажніцамі сціблы віжам у сілкі і прасуваем два-тры дні. Далей сціблы разбіраем па каленцах, пры дапамоце нажніц ці нажа адразаем каласы і лісце. Для аплікацыі ў асноўным выкарыстоўваецца два сярэднія часткі сцібла. Сартуем сціблы па даўжыні, таўшчыні, колеру і захоўваем у сухім, цёлым месцы. Спачатку саломку започаваем вадой (для гэтага дастаткова загарнуць яе на некалькі хвілін у вільготную тканіну), каб сцібло не крэхнулася пры разгладжванні ў стужку. Апошняя лепш рабіць сціворыкам. Саломіну (каленца) трымаем у левай руцэ, нож - у правай, сцібло расшчэпам ад себе, удавож валокнаў (мал. 1а). **Разшчэпленую саломіну кідаем на адрэзаныя брусок і прымаціваем нажом у напалову ад себе (мал. 1б). Каб саламяная стужка была кожнай і адназначнай, неабходна зрабіць гэта некалькі разоў. - спачатку з уважлівага боку, пасля - з**

Мал. 1. Падрэжкі сцібла саломкі да работы:
а - расшчэпленне;
б - расшчэпленне

Выбар саламянага дыванка

Запісаная са слоў **Марыі Міхайлаўны Рускавіч, народнай майстры ўспрымаў, Беларусь (в. Вукава Славодароўскага раёна)**

Матэрыялы і інструменты: саломка (лець за ўсё для выбару кужаліскі аманой палатна, ячменная саломка ў час асветлення, аманічаны фарбы кужаліскі, вядзенася колераў, вядз вонка, клеі ПВА або мукі, разведзеныя з вадой, газета, вядз, лак на воднай аснове, адрэзаны палатнічкі лыжачны або баваўняныя тканіны чорнага ці карычневага колеру, іскры ножы, пясак вышыворына нажніцы, малюнак (аска), шаблоны кожнага элемента, адрэзак, калічка, пэндалькі, стэплер з вядззавані.

Парадак выканання работы

Крок 1

Падрэжаныя (расшчэпаныя, разабраныя па каленцах) сціблы фарбуем. Для гэтага разводзім анілінавыя фарбы цёплай вадой (раствор рытуецца згодна з прыкладзенай інструкцыяй), кладзем туды саламяныя сціблы (фарбавальнік павінен пакрываць усю саломку, а каб саломка не ўсплывала, прысцісваем яе грузамі) і вытрымліваем 2-3 гадзіны. **Потым замочваем фарбу ў посуд з вядзбай аманіч вонка: дастаем саломку з раствора, ставім стэплерам каб сцібла залезае**

Крок 2, 3

Пакуль саломка мяккая, робім з яе саламяныя стужкі: разразаем саломіну нажом удавож валакна і адпрацоўваем гарачым прасам да таго часу, пакуль саломка не высыхне.

Набіўка дываной (дывановая вышыўка)

Дывановая тэхніка вышывання (само слова вышыванне паходзіць ад слова шыць, гэта значыць працаваць іголкай) выканаецца метадам працягвання ніткі праз тканіну спецыяльнай набіўнай іголкай. Вышыўка набіўнай іголкай адрозніваецца ад вышыўкі ў звычайным разуменні, бо тут на адным, адваротным боку працы атрымаюцца шыўкі, якія нагадваюць машыны радок, таму з вывароту ўсе плоскае, а на другім застаюцца стварылі пільцы, стварачою эффект намыстага ручніка, але ў буйным маштабе. Другімі словамі, іголка прабілае выруб з адваротнага боку, каб стварыць пільку на правым боку.

Набіўная іголка мае вострыя, колбу і ручку. Парадным часткай іголки лічыцца яе касы зрэз. У канцы іголки ёсць вушка для ніткі. Дына лятлі выстулаецца з дапамогай спецыяльнага рэгулятара, размяшчанага на ручцы іголки.

Да таго як з'явіліся заводскія набіўныя іголки, умельцы рабілі іх з медыцынскіх іголак для кропельніц, у канцыку якіх правядаровалі дадатковую дырочку, а потым садзілі на пустаю трубочку. Дына шыўка рэгулявалася гузікамі, якія шчыльна насаваліся на аснову іголки. Занест ніткаўсавальнікі выкарыстоўвалі дрот.

Для асновы дывана патрэбна звычайная грубая шчыльная тканіна (пажадана лён), альбо канва раўнамернага пераплалення (не абавязкова новая) і вязальныя ніткі. Ніткі павінны быць такой таўшчыні, каб лёгка хадылі ўнутры іголки. Ніткі можна браць любыя, у тым ліку тым, што не паддаюцца для вязання па якасці: кароткія, іржывыя, тонкія, сітэтычныя, тым, што засталіся пасля распаўсюду якой-небудзь рэчы і г.д., чым больш каларовая тама нітка, тым больш магчымаея зрабіць адметны дыван. Колькасць нітак залежыць ад памеру дывана, але ўсё роўна іх патрабуецца шмат, таму што аб'ёмнасць, пухнацасць дывана ствараецца за кошт пільцаў з правага боку выраба.

Не абцяжкі для вышывання ў дывановай тэхніцы і без пільцаў, у якіх замацоўваецца тканіна з абраным малюнкам. Занест палец можна выкарыстоўваць падранік, на які стэплерам набіваецца тканіна.

Малюнак вядзецца на тканіну да пачатку выбару задуманай рэчы. Малюнак паддырае любы, галоўнае, злучаецца з каларовай гамай і знайсці прадметныя ніткі.

Аэўлія патрабаванні да вышыўкі
Тканіна-аснова пры замацаванні ў пільцах павінна быць добра нацягнута, без правісання. **Кады палец правым тканіна, пазнач палецкі, то неабходна яе падцягнуць.**

Выбар дыванка ў тэхніцы «набіўка дываной» («дывановая вышыўка»)

Распрацавала педагог дадатковай адукацыі **Галіна Анатольеўна Дамрачава!**

Прылады і матэрыялы:
грубая тканіна альбо канва,
ніткі,
нажніцы,
падранік або палец,
ніткаўсавальнік,
набіўная іголка,
клеі ПВА,
пэндалькі.

Парадак выканання работы

1. Шчыльна нацягваем канву на падранік. Наносім малюнак алоўкам, фламастэр, а дапамогай капіры, ад рукі і г.д. Бок з малюнкам - гэта адваротны бок будучага дыванка.

2. Запраўляем нітку ў набіўную іголку з дапамогай ніткаўсавальніка. Для гэтага заводзім ніткаўсавальнік унутры іголки і вывадзім яго з боку ручкі. Усоўваем нітку ў ніткаўсавальнік і выцягваем яго назад, пакуль нітка не з'явіцца на канцы іголки. Выцягваем нітку з ніткаўсавальніка. Устаўляем ніткаўсавальнік у вушка канчыка іголки з адваротнага боку зрэза. Усоўваем нітку і зноў выцягваем яго назад. Здымаем ніткаўсавальнік, устаўляючы канчык ніткі даўжыней каля 2 см. З дапамогай спецыяльнага рэгулятара, размяшчанага на ручцы іголки, ставім патрэбную дыну шыўка.

Вышыўка процягам

Аснова вышыўкі процягам - шво «наперад іголку», у якім шыўкі і прамежкі паміж імі маюць розную даўжыню. Узор утвараецца пэўнай колькасцю паралельна пракладзеных шыўкоў, іх чаргаваннем і прамежкаў пэўнай даўжыні. Тэхніка «наперад іголку» прадуладжвае атрыманне на адваротным боку негатыўнай выявы ўзору. Такім чынам, процяг - дубіраваная вышыўка.

Аэўлія патрабаванні да вышыўкі

Вышывальную нітку трэба працягнуць на патрэбную даўжыню строга удавож ніткі тканіны, пры гэтым нацягванне рабочей ніткі павінна быць крыху слабейшым, чым у тканіны, каб шыўкі ляжалі на тканіне вольна і не сцігвалі яе.

Максімальная даўжыня шыўкоў, якая вылічваецца па нітках, не павінна перавышаць 15 мм, каб шыўкі ляжалі роўна ў патрэбным напрамку і не біталіся.

Кожны наступны рад трэба выкарыстаць праз адну нітку тканіны паралельна папярэдняму.

Таўшчыню ніткі для вышывання трэба падбіраць такім чынам, каб яна была дастатковай для прыкрывання прамежкаў паміж радамі. Пры выкананні шыўкоў неабходна счыць за тым, каб вышывальныя нітка не скручвалася.

Та тэхніцы выканання адрозніваецца падоўжны процяг («нашыванне доўжкае», «нашыванне удавож») і папярочны («нашыванне папярочнае», «нашыванне ўпоперак»).

Падоўжны процяг

Вышыўка падоўжным процягам уяўляе сабой арнаментальную паласу, утвораную пэўнай колькасцю швоў «наперад іголку», пракладзеных удавож паласы. Узор пры гэтым вярочыцца ў шырыню, таму ў арнаментальных палосках вышытых падоўжным процягам, звычайна выкарыстоўваецца адна-два арнаментальных матыаў. Большая іх колькасць ускладняе выкананне вышыўкі, бо ўсе матывы трэба пачынаць вышываць адначасова.

Узор для вышыўкі падоўжным процягам можа быць утвораны двума спосабамі. У першым выпадку адзін рад узору адпавядае аднаму праходу вышывальнай ніткі, схема шыўкоў у кожным радзе ніжэйшая. У другім выпадку адзін рад узору адпавядае некалькім (двумі-трасі) адзюльквым

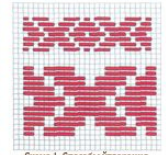

Схема 1. Спосаб утварэння ўзору для вышыўкі падоўжным процягам

Выбар завушніцы тэхніцы «вышыўка процягам»

Распрацавала педагог дадатковай адукацыі **Марына Анатольеўна Шаўцова**

Для выканання завушніцы спатрабавана наступныя матэрыялы і

МАТЭРЫЯЛЫ:
канва белая,
ніткі для вышывання чырвонага колеру,
ніткі белага колеру,
іголка
нажніцы,
клеі,
шавенны,
схема вышыўкі.

Парадак выканання работы

1. Вырэзаем з канвы два квадрата **памерамі** 6х6 см.
2. Вышываем на квадратах ніткамі чырвонага колеру арнамент швом «наперад іголка» згодна з малюнкам. Для гэтага даступныя па 1 см знізу і злева з адваротнага боку пэндальчыч невялікай часткі ніткі, вывадзім іголку на правы бок. Гэта будзе пачатак працы.
3. Гукан іголки справа налева, падполіваючы нітку тканіны ў адпаведнасці з малюнкам, пракаладаем нітку па ўсёй даўжыні першага раду. **Затым** пераварочваем выбар на 180° і **вышываем другі** рад ў адваротнай напрамак. Так іх рад вышывае.

СТАРАДАРОЖСКИ РАЁН МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ,
вёска Шапчыцы
Вышыўка процягам на рукавах кашулі

СТАРАДАРОЖСКИ РАЁН
МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ,
вёска Церабуты

Вышыўка процягам на намітках

СТАРАДАРОЖСКИ РАЁН МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ, вёска Крываносы
Вышыўка процягам на фартухах

СТАРАДАРОЖСКИ РАЁН
МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Вышыўка процягам на рушніках

ФОТАКАТАЛОГ ТКАЦКІХ ВЫРАБАЎ МАЙСТРОЎ СТАРАДАРОЖСКАГА РАЁНА

ПОСІЛКІ

Посілка, 4-я ніткавая тканка, матэрыялы – баваўна, воўна.
Дзмітрый Марыя, в. Паставычы.

Посілка, выкладніца, матэрыялы – баваўна, воўна.
Дзмітрый Марыя, в. Паставычы.

2

АБРУСЫ

Абрус, 4-я ніткавая тканка, аздабленне – фанізіяныя кветкі, кусты, матэрыялы – лён, баваўна.
Ульяна Варвара, в. Пасока.

Фрагмент абруса.

65

РУЧНІКІ

Ручнік, выкладніца, аздабленне – кветкі, выкладніца ў фанізіяны тэксцілі.
матэрыялы – лён, баваўна.
Людзіслава Ганца, в. Пруцы.

9

НАМІТКІ

Намітка, 2-я ніткавая тканка, вышыўка простым, матэрыялы – лён, воўна.
Засяваля Кірдун Марыя, в. Курманьчычы.

Фрагмент наміткі – вышыўка простым

74

КАШУЛІ ЖАНОЧЫЯ

Жаночы кашуля, 2-я ніткавая тканка, вышыўка простым, матэрыялы – лён, баваўна.
В. Раба.

Фрагмент дэкара кашулі.

77

АНДАРАКІ

Андарак, 4-я ніткавая тканка, матэрыялы – баваўна, воўна.
В. Раба.

Андарак і кашубоўні, 2-я ніткавая тканка, матэрыялы – баваўна.
В. Шапацкая.

79

ФАРТУХІ

Фартух, 2-я ніткавая і шэрабрыня тканка, матэрыялы – лён, баваўна.
Засяваля Кірдун Марыя, в. Курманьчычы.

81

ПЯСЫ

Пас: тканка на нгу, матэрыялы – лён, воўна.
Старадарожскі раён.

Пас, тканка на нгу, матэрыялы – лён, воўна.
Старадарожскі раён.

84

**Гмельянава
Надзея Паўлаўна**

Надзея Паўлаўна нарадзілася ў вёсцы Рухава Старадарожскага раёна. Вышыць краўчым пачала яшчэ ў школьныя гады. Гэтаму рамяству яе навучыла маці. Зараз Надзея Паўлаўна да заслужаным ашчынку, таму любімай справай у яе хаце часу. Малюнкi для сваіх вышыянак майстрыха стварае сама, шi перадае іх у іншых вырабаў, журналаў. Надзея Паўлаўна зараз пачала захапляцца такой вышыўкай як "сандангер". Усе вырабы, якія вышылае майстрыха, гэта сурэтыкі, ручнікі, сканеркі выкарыстоўваюцца ў быту.

Надзея Паўлаўна вельмі добра ведае шматлікіх. Усе кажуць да сваіх вышыянак сцягла сама. Жанчына дарыць іх сваім родным, сёбрам і проста знаёмым. Майстрыха прымае актыўны ўдзел у жыцці народнага клуба майстроў "Спадчына". Неаднаразова вырабы Надзеі Паўлаўна, як майстра па вышыўцы, дэманстраваліся на выставках народнай творчасці ў горадзе Старая Дарогі.

**Майстры
на вышыўцы**

**Праташчык
Зоя Макараўна**

Зоя Макараўна нарадзілася ў вёсцы Сопка. Вышыць пачала ў школьныя гады, а гэтаму рамяству яе навучыла маці. Зараз майстрыха на пенсіі, таму займалася сваёй любімай справай, вышыўкай гадзіно, часу хапае. Малюнкi, для сваіх вышыянак, яна стварае сама, шi перадае іх у іншых вырабаў. Усе вышытыя рэчы: ручнікі, сурэтыкі, сканеркі, шторы на вокны і дзверы, якія вышылае Зоя Макараўна, выкарыстоўваюцца ў быту. Майстрыха з'яўлялася актыўным членам народнага клуба майстроў "Спадчына". Зоя Макараўна неаднаразова прымае ўдзел у раённых, абласных і рэспубліканскіх мерапрыемствах. Яна з'яўлялася дыпламантам у намінацыі "За лепшую хатнюю калекцыю твораў" вышыўкі ў II і III рэгіянальным свяце-конкурсе вышыўкі і плазменне пласоў "Узельніца" (2007г., 20013г.), удзельніца рэспубліканскай выстаўкі-кірмашу рамястваў "Горад майстроў" (2009г.); "Слуцкі поас" (2013г.). Акрамя гэтага афармлялася пастаянным удзельніцай у раёнай выстаўкі-кірмашу рамястваў "Вясельным ручнік".

**Праташчык
Аляксандра Аляксееўна**

Аляксандра Аляксееўна з дзяцінства займалася ткацтвам і вышыўкай. Гэта майстэрства яна атрымала ў спадчыну ад маці. Майстрыха - пастаянная удзельніца фестываляў-кірмашоў, святаў-конкурсаў па ткацтву. Яна з'яўлялася пераможцай Рэспубліканскага фестываля-кірмашу рамястваў "Вясном букет". Яе работы экспанаваліся на сваяе працягнутой вёсцы "Дажынкi", штогадовай выстаўцы Беларускага Саюза Майстроў "Каліжым узорам". Менавіта творца сама і Праташчык - Дзяснінскі дасяжна прадаўца Старадарожскаму на IV абласным фестывалі сямейнай творчасці "Самi майстры славішнi". Аляксандра Аляксееўна ўнесла вялікі ўклад у захаванне і развіццё ткацтва на Старадарожчыне, за што ў 2011 годзе ёй было прысвоена ганаровае званне "Народны майстар Беларусі". Яна Праташчык Аляксандра Аляксееўна занесена ў "Кнігу народнай славы" Старадарожскага раёна. Аляксандра Аляксееўна з'яўлялася актыўным членам народнага клуба майстроў "Спадчына". Неаднаразова вышыяныя вырабы Аляксееўны дэманстраваліся на выставках народнай творчасці ў Старадарожскім ЦСКiВЧ, а таксама на мерапрыемствах ронага ўзроўню, якія праводзіліся ў г.Старая Дарогі. Аляксандра Аляксееўна пастаянным удзельнікам раёнай выстаўкі-конкурса "Вясельным ручнік".

**Пархімовіч
Ніна Андрэеўна**

Ніна Андрэеўна нарадзілася ў вёсцы Рухава Старадарожскага раёна ў шматдзетнай сям'і. Вышыць пачала яшчэ калі хапіла ў школу, у гэтаму дзяснін. Гэтаму рамяству яе навучыла ў маці, а яшчэ маці навучыла Ніну і шмат. Зараз Ніна Андрэеўна на пенсіі, таму часу займалася сваёй любімай справай хаце. Малюнкi для вышыўкі майстрыха стварае сама, шi перадае іх у іншых вырабаў, журналаў. Захвалілася Ніна Андрэеўна зараз вышыяваным карцін і ксьельным ручнікоў. А яшчэ майстрыха асабліва тэжыку бісераліччэння. Усе вырабы, якія вышылае Ніна Андрэеўна выкарыстоўваюцца ў быту. Жанчына дарыць іх сваім родным, сёбрам і проста знаёмым. Майстрыха з'яўлялася актыўным членам народнага клуба майстроў "Спадчына". Неаднаразова вырабы Ніна Андрэеўны, як майстра па вышыўцы, дэманстраваліся на выставках народнай творчасці, якія праводзіліся ў г.Старая Дарогі. Акрамя гэтага афармляюцца персанальныя выставы яе вырабаў. Сакрэтыкі свайго майстэрства, Ніна Андрэеўна шыра дзельніца ў усіх жадаючых.

**Спадар
Валянціна Леанідаўна**

Валянціна Леанідаўна працуе дырэктарам Старадарожскага сельскага Цэнтра культуры і вольнага часу, з'яўлялася майстрам па ткацтву. Сваё майстэрства яна атрымала ад маці ў дзяцінстве ад маці. Затым пераняла вопыт у народнага майстра Беларусі Аляксандра Аляксееўны Праташчык. Вырабы Валянціны Леанідаўны неаднаразова дэманстраваліся на раённых мерапрыемствах. Удзел Валянціны Леанідаўны ў VII-м абласным свяце-конкурсе "Матчыны кросны" 2017 года будзе дэбютам. Майстрыха старанна рыхтуеца да ўдзелу, рыхтуе калекцыю хатніх работ.

**Лазур
Надзея Іванаўна**

Надзея Іванаўна працуе дырэктарам Шчыткавішкага культурна-досувага цэнтра. Свае веды яна атрымала ад імаўчымых кавалючых у перададзіліся на базе ДУК "Старадарожскі цэнтр рамястваў" і непазнадна ў Шчыткавішкім культурна-досувым цэнтры. Вырабы Надзеі Іванаўны неаднаразова дэманстраваліся на раённых выставках народнай творчасці. Удзельнічала ў VI рэгіянальным свяце-конкурсе "Матчыны кросны".

**Майстры
на ткацтву**

**Рудакоўская
Наталля Аляксандраўна**

Наталля Аляксандраўна працуе кіраўніком народнай майстэрні па ткацтву пры ДУК "Старадарожскі цэнтр рамястваў". Пераняла майстэрства ткацтва ў Волгі Міхайлаўны Давыдкінай. Наталля Аляксандраўна перадае свае навыві і вопыт у школе майстэрства па ткацтву для дарослых, для тых, хто цікавіцца народным, традыцыйным рамяством. Тут праводзіцца заняткі, майстар-класы, семінары. Наталля Аляксандраўна заўсёды павінае свой прафесійны ўзровень на народнай творчасці праз самаудакмяненне і выкузнне металічнай літаратуры. Ручнікі і сурэтыкі Наталі Аляксандраўны дэманстраваліся на мерапрыемствах ронага ўзроўню: міжнародным фестывалі мастацтваў "Славянскі базар", міжнародным свяце польскай культуры; міжнародным спартыўным фестывалі "Тонка легенд - звыздз біатлона за мир"; удзельніца Рэспубліканскага фестываля-кірмашу рамястваў "Вясном букет", абласнога святаў рамястваў Міншчыны "Слуцкі поас", абласных святаў рамястваў "Дажынкi" і інш. А ўдзел Жанны Мікалаеўны ў VI рэгіянальным свяце-конкурсе майстроў ткацтва "Матчыны кросны" быў адзначаны асобным дыплом у намінацыі "Самы доўгі ручнік". Жанна Мікалаеўна член народнага клуба майстроў "Спадчына", актыўна прымае ўдзел у жыцці калектыва.

**Паўлава
Жанна Мікалаеўна**

Жанна Мікалаеўна працуе майстрам-металістам па ткацтву ў ДУК "Старадарожскі цэнтр рамястваў". Свой вопыт і ўменне Жанна Мікалаеўна перадае гуртоўным, якія навываюць гурток па ткацтву пры Цэнтры рамястваў. Разам з сваім кіраўніком гуртоўным неаднаразова прымалі ўдзел у раённых творчасці праводзілі майстар-класы па ткацтву. Вырабы майстрыкі дэманстраваліся на мерапрыемствах ронага ўзроўню: міжнародным фестывалі мастацтваў "Славянскі базар", міжнародным свяце польскай культуры; міжнародным спартыўным фестывалі "Тонка легенд - звыздз біатлона за мир"; удзельніца Рэспубліканскага фестываля-кірмашу рамястваў "Вясном букет", абласнога святаў рамястваў Міншчыны "Слуцкі поас", абласных святаў рамястваў "Дажынкi" і інш. А ўдзел Жанны Мікалаеўны ў VI рэгіянальным свяце-конкурсе майстроў ткацтва "Матчыны кросны" быў адзначаны асобным дыплом у намінацыі "Самы доўгі ручнік". Жанна Мікалаеўна член народнага клуба майстроў "Спадчына", актыўна прымае ўдзел у жыцці калектыва.

**Давыдкіна
Вольга Міхайлаўна**

Вольга Міхайлаўна працуе дырэктарам ДУК "Старадарожскі цэнтр рамястваў". Пераняла майстэрства ў народных майстроў Ташчыны Рагораўны Міхалькевіч і Марыі Аляксандраўны Волкавай. Вырабы дэманстраваліся на шматлікіх раённых, абласных, рэспубліканскіх і міжнародных мерапрыемствах. Яна з'яўлялася лаўрэатам I рэгіянальнага свята-конкурсу "Млечны шлах ад рук бабўлі", дыплом I ступені III абласнога свята-конкурсу "Млечны шлах ад рук бабўлі", V рэгіянальнага свята-конкурсу "Матчыны кросны". Акрамя гэтага яна удзельнічала ў абласным конкурсе па ўзнаўленні народнага кашэма "Традыцыйна кашэма Міншчыны", дзе атрымала дыплом III ступені. Вырабы майстрыкі дэманстраваліся на мерапрыемствах ронага ўзроўню: міжнародным, рэспубліканскіх, абласных; міжнародным фестывалі мастацтваў "Славянскі базар"; міжнародным свяце польскай культуры; міжнародным спартыўным фестывалі "Тонка легенд - звыздз біатлона за мир"; удзельніца Рэспубліканскага фестываля-кірмашу рамястваў "Вясном букет", абласнога святаў рамястваў Міншчыны "Слуцкі поас", абласных святаў працягнутой вёсцы "Дажынкi" і іншых.

КАРТА ТРАДИЦИОННЫХ РЕМЁСЕЛ СТАРОДОРОЖЧИНЫ

СБОРНИКЪ
РЕДКІЕ ФОТОГРАФИИ И СЪВЕДЕНИЯ О БЕЛОРУССКОМ НАРОДНОМ КРАСНОМЪ
Томъ XLIV, № 1.

И. А. Сербовъ.

БѢЛОРУССЫ-САКУНЫ

Краткія этнографическія очерки.

ПЕТРОГРАДЪ.
ТАИРСКАЯ ПЕЧАТНИЦА СЪВЪДЪНІИ ВЪСЪЛЪ.
Вып. 100, 10 К.,
1916.

Я. САХУТА

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ ДЭКАРАТЫўНА-ПРЫКЛАДНОЕ МАСТАЦТВА

ТОМ
5
КНИГА 2

Цэнтральная Беларусь

О. А. Рабаская
З. М. Зянона
БЕЛОРУССКИЙ
НАРОДНЫЙ
КОСТЮМ

крой,
вышивка
и декоративные швы

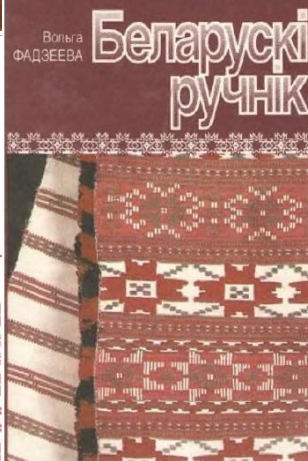
Мария Вялікая
Полька Богдан

ТРАДЫЦЫЙНЫ
БЕЛАРУССКИЙ
КОСТЮМ
ТРАДЫЦЫЙНА
БЕЛАРУСКАЯ
САКУНА

ТРАДЫЦЫЙНА
БЕЛАРУСКАЯ
ВЫШЫўКА

БЕЛАРУСЫ ў фотаздымках Ісака Сербава 1911–1912

BALTARUSIAI
Isako Serbowa mety fotografijoje
THE BELARUSIANS
in the photos by Isaac Serbau

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ АДЗЕННЕ

Л. І. МАЛЕНКА

БЕЛАРУСКИ НАРОДНИ КАСЦЮМ

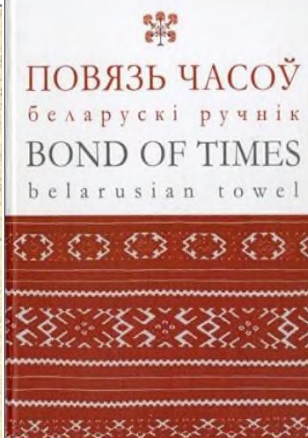

М. М. ВІННІКАВА
Гарсэт,
набат, шнуроўка...

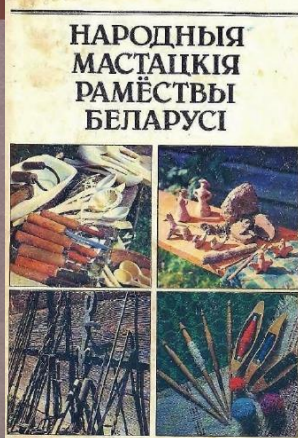
БЕЛАРУСКИ АРНАМЕНТ

Т. І. ІВАНОВА

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ
беларускі ручнік
BOND OF TIMES
belarusian towel

ПАМ'ЯЦЬ

НАРОДНЫЯ МАСТАЦКІЯ РАМЁСТВЫ БЕЛАРУСІ

ТРАДЫЦЫЙНЫЯ РАМЁСТВЫ СТАРАДАРОЖЧЫНЫ

ПРАГРАМА АБ'ЯДНАННЯ ПА ІНТАРЭСАХ

ПЕРШЫ ГОД НАВУЧАННЯ

Задачы:

пазнаёміць з гісторыяй і традыцыямі вышыўкі процягам, аплікацыі саломкай, ткацтва паясоў, дыянавай вышыўкі як відаў відаў дэкаратыўна-прыкладной творчасці Беларусі;

даць паняцці арнаменту і стылізацыі ў дэкаратыўна-прыкладным мастацтве;

навучыць прыёмам вышыўкі процягам, аплікацыі саломкай, ткацтва паясоў на дошчачках, дыянавай вышыўкі;

даць уяўленне аб сутнасці творчага праекта і этапах работы над ім.

Вучэбна-тэматычны план

№ п/п	Назва раздзелаў і тэм	Колькасць гадзін		
		Усяго	Тэорыя	Практыка
	Уводны занятак	2	1	1
1.	Вышыўка процягам	46	14	32
1.1.	Вышыўка – адзін з самых старажытных спосабаў арнаментаванні тканін, яе паходжанне, гістарычныя карані	4	2	2
1.2.	Вышывальныя матэрыялы і прыналежнасці. Тэхнічныя прыёмы беларускага вышывання.	14	4	10
1.3.	Арнамент	6	2	4
1.4.	Вышыўка процягам	22	6	16
2.	Ткацтва паясоў	38	12	26
2.1.	Ткацтва як від рамства	4	2	2
2.2.	Паясы ў традыцыйнай культуры беларусаў	6	2	4
2.3.	Тканне пояса на дошчачках	28	8	20
3.	Аплікацыя саломкай	28	8	20
3.1.	Вытокі і традыцыі выкарыстання саломкі ў народным дэкаратыўна-прыкладным мастацтве. Паняцце аплікацыі. Асноўныя віды аплікацыі саломкай	4	2	2
3.2.	Стылізацыя	6	2	4
3.3.	Саломка як вырабны матэрыял. Аплікацыя саломкай	18	4	14
4.	Дыянавая вышыўка	20	6	14
4.1.	Дыянавая вышыўка як від дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва	4	2	2
4.2.	Працэс стварэння мастацкіх вырабаў (дыяванкоў, пано) у тэхніцы «дыянавая вышыўка»	16	4	12
5.	Праектная дзейнасць	8	2	6
	Выніковы занятак	2	-	2
	УСЯГО	144	43	101

ДРУГІ ГОД НАВУЧАННЯ

Задачы:

пазнаёміць з лакальнымі традыцыямі вышыўкі процягам, аплікацыі саломкай па палатне, ткацтва паясоў, дыянавай вышыўкі;

удасканаліць веды, уменні і навыкі працы ў тэхніках вышыўкі процягам, аплікацыі саломкай па палатне, ткацтва паясоў на ніту і на дошчачках, дыянавай вышыўкі пры стварэнні творчых работ;

навучыць вызначаць мастацкія сродкі дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, выкарыстоўваць атрыманыя веды пры стварэнні ўласных мастацкіх вобразаў;

удасканаліць уменні працаваць над творчым праектам, весці пошукава-даследчую дзейнасць, прэзентаваць вынікі работы.

Вучэбна-тэматычны план

№ п/п	Назва раздзелаў і тэм	Колькасць гадзін		
		Усяго	Тэорыя	Практыка
	Уводны занятак	2	1	1
1.	Вышыўка процягам	40	12	28
1.1.	Вышывання рэчы ў побыце беларусаў	6	4	2
1.2.	Семантыка арнаменту вышыўкі	6	2	4
1.3.	Старадарожскі строй. Мастацкія асаблівасці старажытнай вышыўкі прадметаў жаночага адзення	10	4	6
1.4.	Вышыўка процягам	18	2	16
2.	Ткацтва паясоў	36	10	26
2.1.	Развіццё традыцый народнага ткацтва ў Старадарожскім раёне	8	2	6
2.2.	Ткацтва пояса на бердзечку	28	8	20
3.	Аплікацыя саломкай па тканіне	30	10	20
3.1.	Рухаўскі дыяван	8	2	6
3.2.	Кампазіцыя, арнамент у аплікацыі з саломкі	12	4	8
3.3.	Роля асновы і фона ў саламяным дыяване. Аплікацыя саломкай па тканіне	10	4	6
4.	Дыянавая вышыўка	18	6	12
4.1.	Дыянавая вышыўка на Старадарожчynie	6	2	4
4.2.	Працэс стварэння мастацкіх вырабаў у тэхніцы «дыянавая вышыўка»	12	4	8
5.	Праектная дзейнасць	8	2	6
6.	Удзел у конкурсах, выставах	8	2	6
	Выніковы занятак	2	-	2
	УСЯГО	144	43	101

ТРАДЫЦЫЙНЫЯ РАМЁСТВЫ СТАРАДАРОЖЧЫНЫ

ВУЧЭБНЫ НАГЛЯДНЫ ДАПАМОЖНІК

ЗМЕСТ

Ад складальнікаў.....	3
Ткацтва – адно з самых старажытных народных рамёстваў на Беларусі.....	5
Падрыхтоўка нітак для ткацтва.....	5
Ткацкі станок.....	6
Асноўныя тэхнікі беларускага народнага ткацтва.....	8
Асаблівасці старадарожскага народнага ткацтва.....	12
Ручнік – цікавы феномен традыцыйнай культуры беларусаў.....	14
Старадарожскія пераборныя ручнікі (аднабаковыя).....	16
Пояс як узор ручнога ткацтва. Асаблівасці тканых паясоў на Старадарожчыне.....	20
Пояс у побыце, звычаях і абрадах беларусаў.....	24
Абласное свята-конкурс па ткацтве “Матчыны кросны” – брэндавае мерапрыемства Старадарожчыны.....	26
Вышыўка – адзін з самых старажытных спосабаў арнаментальнай тканіны.....	31
Традыцыйнае кола арнаментаваных рэчаў.....	31
Традыцыйныя віды палотнаў для вышывання.....	32
Традыцыйныя тэхнікі вышыўкі Старадарожскага раёна.....	32
Арнамент на тканых і вышываных вырабах як своеасаблівы шыфр беларускага народа... ..	36
Традыцыйнае беларускае адзенне. Лакальныя адметнасці старадарожскага строю.....	39
Рухаўскі дыван – адмысловая творчая тэхніка аплікацыі саломкай па тканіне.....	47
Дывановая вышыўка – спрощаны спосаб стварэння дывана.....	55
Народныя майстры Беларусі на Старадарожчыне.....	58
Агляд выданняў, у якіх змешчаны матэрыялы аб традыцыйных рамёствах Старадарожчыны..	63
Літаратура.....	69

ПОСТЕХАУ

ПОСТЕХАУ

ПОСТЕХАУ

ПОСТЕХАУ